

Така ситуація унеможливилює будь-яке розпорядження придбаним на торгах нерухомим майном та успадкування такого майна спадкоємцями переможця торгів, у випадку його смерті.

*Сафончик Оксана Іванівна,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права,
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ШЛЮБУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Шлюбно-сімейні правовідносини – це основа розвитку та становлення суспільства, і регламентується положеннями сімейного права. Однак, враховуючи деякі зміни традиційної моделі соціальної поведінки людей в частині сімейно-шлюбних відносин, які відбулись у деяких зарубіжних країнах, в тому числі в окремих країнах-членах ЄС, актуальним на сьогодні, є дослідження проблематики визначення поняття шлюбу, шлюбно-сімейних правовідносин та партнерських відносин.

Соціально-економічні зміни, які відбулися в Україні, справили вирішальний вплив на розвиток шлюбно-сімейних правовідносин. У зв'язку з цим, шлюбно-сімейні правовідносини ґрунтуються на засадах укладення шлюбу між двома особами, універсального способу створення сім'ї, тобто сімейного союзу між чоловіком і жінкою, який передбачає виникнення між ними відповідних прав та обов'язків відносно один до одного та дітей.

Шлюб виступає особливою організацією життєдіяльності людей, яка відповідає сутності людської природи і суспільства, поєднує економічне та сексуальне в єдине ціле. Це не просто союз чоловіка та жінки, який може виконувати репродуктивні функції в суспільстві, а набагато складніший організм, який знаходиться під опікою держави і права.

Шлюб вважається універсальним способом створення сім'ї, який постійно еволюціонує. Незважаючи на те, що шлюб є одним із найдавніших правових інститутів, його законодавче визначення з'явилося лише в Сімейному кодексі України.

Тривала відсутність законодавчого визначення поняття «шлюбу» надавало змогу вченим цивілістам провести ряд досліджень для наукового його тлумачення.

Так, на думку І.А. Загорського, «шлюб – це сімейний союз чоловіка та жінки, який породжує їхні права та обов'язки по відношенню один до одного та до дітей» [4, с. 5].

Радянський професор В.І. Бошко відзначав, що «шлюб в СРСР є вільним, рівноправним, і як правило, по життєвим союзом жінки з чоловіком, який укладений з дотриманням певних умов і порядку, встановлених законодавством, спрямований на створення соціалістичної сім'ї, що породжує між ними особисті та майнові подружні права та обов'язки» [2, с. 104].

В свою чергу, Г.М. Свердлов зазначав, що шлюб насправді є вільним та добровільним моногамним союзом рівноправних чоловіка та жінки, які створюють сім'ю, укладеним з дотриманням правил, встановлених законом [8, с. 96].

З вищевказаними визначеннями поняття шлюбу можна погодитись та при цьому слід звернути увагу на те, що російська вчена Л.М. Пчелінцева, яка також була згодна з такими визначеннями, зробила своє визначення поняття шлюбу. Так на її думку, шлюб – це юридично вільний і добровільний союз чоловіка і жінки, спрямований на створення сім'ї, який породжує їх взаємні права та обов'язки. Разом з цим, Л.М. Пчелінцева стверджувала, що шлюб створюється на почутті кохання, справжньої дружби і взаємоповазі, моральних принципах створення традиційної сім'ї в нашому суспільстві» [6, с. 67].

Більш детальне визначення шлюбу давав В.О. Рясенцев, на думку якого, шлюб – це укладений у визначеному законом порядку з дотриманням вимог закону добровільний і рівноправний, в принципі довічний союз вільних чоловіка та жінки, спрямований на створення сім'ї, який породжує у них взаємні права та обов'язки.

На думку Г.К. Матвєєва, шлюб являє собою вільний, рівноправний і в принципі довічний союз жінки та чоловіка, укладений з дотриманням порядку та умов, встановлених законом, що створює сім'ю і породжує між подружжям взаємні особисті і майнові права та обов'язки [5, с. 45-46].

Проводячи свої дослідження, З.В. Ромовська звернула увагу на те, що викладений вище «принцип» довічності шлюбу, відповідає українській народній філософії, яка трактує шлюб довічним союзом чоловіка та жінки. У визначенні шлюбу, запропонованому Г.К. Матвєєвим, підкреслено, що шлюб – це союз, який створює сім'ю, а не лише спрямований на її створення [7, с. 85].

В свою чергу, враховуючи світовий досвід, своє визначення шлюбу запропонувала й українська вчена Л. Драгневич, у відповідності до якого шлюб інтерпретується у вигляді правової угоди, різновиду партнерства чи добровільного союзу між жінкою і чоловіком, заснованого на взаємній згоді, почуттях любові, дружби, та який юридично оформлений у державних органах з метою створення сім'ї і виховання дітей, в результаті чого між подружжям виникають шлюбні правовідносини, причому особливі [3, с. 41]. З таким визначенням можна не погодитись, так як воно втрачає змістовність та

обґрунтованість у зв'язку з відсутністю чіткого визначення категорії шлюбу, чи то він є угодою, чи то він є партнерством, чи то він є союзом.

Зважаючи на це, доцільно звернутися до законодавчого визначення шлюбу. Так, у ч. 1 ст. 21 СК України дається чітке законодавче визначення шлюбу: «Шлюб – це сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану» [1].

Таким чином, можна дійти висновку, що шлюб є саме союзом чоловіка та жінки в розумінні їх добровільного об'єднання для набуття прав та обов'язків, який юридично зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану. У зв'язку з чим саме шлюб породжує права та обов'язки подружжя у шлюбно-сімейних правовідносинах.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40.
2. Бошко В.И. Очерки советского семейного права. – К.: Госполитиздат УССР, 1952. – 372 с.
3. Драгневич Л. Сутність і ретроспектива становлення та розвитку шлюбно-сімейних відносин в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – №1. – С. 40 – 42.
4. Загорский И.А. Курс семейного права. Одесса, 1902. – 298 с.
5. Матвеев Г.К. Советское семейное право: Учебник. – М.: Юридическая литература, 1985. – 208 с.
6. Пчелинцева Л.М. Комментарий к Семейному кодексу Российской Федерации. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2004. – 832 с.
7. Ромовська З.В. Українське сімейне право: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Зорислава Ромовська. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.
8. Свердлов Г.М. Советское семейное право. – М.: Госюриздат, 1958. – 258 с.

Токарева Віра Олександрівна,

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права,
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СТРАХУВАННЯ ВІД ТЕРОРИЗМУ: ДОСВІД УКРАЇНИ, США ТА ФРАНЦІЇ

На сьогоднішній день тероризм є однією з нагальних проблем розвитку суспільства не лише в форматі внутрішньодержавних відносин, а й на світовому рівні, проблемою глобального масштабу. Про негативний вплив тероризму на життя соціуму свідчить кількість скоєних за останні роки терористичних актів та загиблих людей.

Терористичний акт, як спеціальний страховий ризик, став розглядатись у